

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 160/20
Luksemburgā, 2020. gada 16. decembrī

Spridums apvienotajās lietās C-597/18 P Padome/K. Chrysostomides & Co. u.c., C-598/18 P Padome/Bourdouvali u.c., C-603/18 P K. Chrysostomides & Co. u.c./Padome un C-604/18 P Bourdouvali u.c./Padome

Tiesa apstiprina Vispārējās tiesas spriedumus daļā, kurā ar tiem tika noraidītas prasības par zaudējumu atlīdzību, ko vairākas privātpersonas un sabiedrības bija cēlušas saistībā ar Savienības iestāžu pieņemtiem aktiem un veikto rīcību sakarā ar Kiprai piešķirto finanšu palīdzību, attiecībā uz kuru izvirzīti nosacījumi par tās banku nozares pārstrukturēšanu

Turpretī Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatot, ka Eurogrupa ir ar Līgumiem izveidota Savienības struktūra, kuras akti vai rīcība varētu izraisīt Savienības ārpuslīgumisko atbildību

2012. gada pirmajos mēnešos vairākām Kiprā dibinātām bankām, tostarp *Cyprus Popular Bank* (turpmāk tekstā – “*Laiki*”) un *Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia* (*Bank of Cyprus*, turpmāk tekstā – “*BoC*”), radās finanšu grūtības. 2012. gada 25. jūnijā Kipras Republika iesniedza Eurogrupas prezidentam pieteikumu finanšu atbalsta saņemšanai, kurš norādīja, ka šo finanšu atbalstu sniegs vai nu Eiropas Finanšu stabilitātes instruments, vai arī Eiropas Stabilitātes mehānisms (ESM) makroekonomikas korekciju programmas ietvaros, kas bija jākonkretizē saprašanās memorandā. Sarunas par šo memorandu notika starp Eiropas Komisiju kopā ar Eiropas Centrālo banku (ECB) un Starptautisko Valūtas fondu (SVF), no vienas puses, un Kipras iestādēm, no otras puses. 2013. gada 26. aprīlī Komisija ESM vārdā, Kipras Republikas finanšu ministrs un Kipras Centrālās bankas prezidents parakstīja saprašanās memorandu, kas ļāva ESM piešķirt finanšu palīdzību šai dalībvalstij.

Vairākas privātpersonas un sabiedrības – *Laiki* un *BoC* noguldītājas, kā arī to akcionāres vai obligāciju turētājas uzskatīja, ka Eiropas Savienības Padome, Komisija, ECB, kā arī Eurogrupa šajā saprašanās memorandā ir pieprasījušas Kipras iestādēm veikt, saglabāt spēkā vai turpināt īstenot pasākumus, kas ir izraisījuši to noguldījumu, akciju vai obligāciju vērtības būtisku samazināšanos. Tādējādi tās cēla prasības par ārpuslīgumisko atbildību Eiropas Savienības Vispārējā tiesā, lai tām tiktu atlīdzināti šo pasākumu dēļ iespējami nodarītie zaudējumi.

Ar diviem 2018. gada 13. jūlija spriedumiem *K. Chrysostomides & Co. u.c./Padome u.c.*, kā arī *Bourdouvali u.c./Padome u.c.*¹ Vispārējā tiesa vispirms noraidīja iebildes par nepieņemamību, ko Padomes bija izvirzījuši pret attiecīgo privātpersonu un sabiedrību pret Eurogrupu celtajām prasībām par zaudējumu atlīdzību. Turpinot – saistībā ar pirmo Savienības ārpuslīgumiskās atbildības saskaņā ar LESD 340. panta otro daļu iestāšanās nosacījumu attiecībā uz Savienības iestādei piedēvējamās rīcības prettiesiskumu, saistībā ar kuru ir jāpierāda, ka pastāv pietiekami būtisks tādas tiesību normas pārkāpums, ar kuru privātpersonām ir piešķirtas tiesības, tā nosprieda, ka privātpersonas un sabiedrības, kas ir cēlušas šīs prasības, nav pierādījušas savu tiesību uz īpašumu, tiesiskās palāvības aizsardzības principa vai vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpuma esamību. Tā kā pirmais Savienības ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanās nosacījums šajā lietā nebija iestājies, Vispārējā tiesa noraidīja minētās prasības.

Izskatot Padomes (lietās C-597/18 P un C-598/18 P) un attiecīgo privātpersonu un sabiedrību (lietās C-603/18 P un C-604/18 P) iesniegtās apelācijas sūdzības, kā arī Padomes (lietās C-603/18 P un C-604/18 P) iesniegtās pretapelācijas sūdzības, Tiesa, lemjot virspalātā, atcēla

¹ Vispārējās tiesas spriedumi, 2018. gada 13. jūlijs, *K. Chrysostomides & Co. u.c./Padome u.c.*, [T-680/13](#), un *Bourdouvali u.c./Padome u.c.*, [T-786/14](#) (turpmāk tekstā – “pārsūdzētie spriedumi”); skat. PP Nr. [108/18](#).

pārsūdzētos Vispārējās tiesas spriedumus daļās, kurās ar tiem tika noraidītas Padomes izvirzītās iebildes par nepieņemamību, ciktāl tās attiecās uz šo privātpersonu un sabiedrību prasībām pret Eurogrupu un Lēmuma 2013/236² 2. panta 6. punkta b) apakšpunktu. Savukārt tā noraidīja minēto privātpersonu un sabiedrību apelācijas sūdzības.

Tiesas vērtējums

Pirmām kārtām, attiecībā uz **Padomes apelācijas sūdzībām lietās C-597/18 P un C-598/18 P** Tiesa atgādina, ka Savienības ārpuslīgumiskās atbildības saskaņā ar LESD 340. panta otro daļu iestāšanās nosacījums ir tas, ka prettiesisko rīcību var piedēvēt “Savienības iestādei”, kas ir jēdziens, kurš ietver ne tikai LES 13. panta 1. punktā uzskaitītās Savienības iestādes, bet arī visas Savienības struktūras, kuras ir izveidotas ar Līgumiem vai saskaņā ar tiem un kuru mērķis ir sekmēt Savienības mērķu īstenošanu.

Šajā ziņā Tiesa norāda, pirmkārt, ka Eurogrupa ir dalībvalstu, kuru naudas vienība ir euro (turpmāk tekstā – “ESM dalībnieces”), ekonomikas politikas starpvaldību koordinācijas struktūra. Otrkārt, Eurogrupu nevar pielīdzināt Padomes sastāvam, un tai ir neformāls raksturs. Treškārt, tai nav nekādas savas kompetences, nedz arī pilnvaru piemērot sankcijas par tās ietvaros noslēgto politisko nolīgumu neievērošanu. Tiesa no tā secina, ka **Vispārējā tiesa ir kļūdaini uzskatījusi, ka Eurogrupa ir ar Līgumiem izveidota “Savienības” struktūra, kuras rīcība var izraisīt Savienības ārpuslīgumisko atbildību.**

Tā piebilst – tā kā Eurogrupas ietvaros noslēgtie politiskie nolīgumi tiek konkretizēti un īstenoti tostarp ar Savienības iestāžu, it īpaši ar Padomes un ECB, aktiem un darbībām, **attiecinajām personām nav liegtas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā paredzētās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā**, jo, kā tās to turklāt ir izdarījušas šajā gadījumā, tās var celt prasību par Savienības ārpuslīgumisko atbildību pret šīm iestādēm saistībā ar pēdējo minēto pieņemtiem aktiem vai veikto rīcību sakarā ar šādiem politiskiem nolīgumiem. Tā it īpaši uzsver, ka Komisijai kā Līgumu uzraugam ir jānodrošina minēto nolīgumu atbilstība Savienības tiesībām un ka iespējamā Komisijas bezdarbība šajā ziņā var izraisīt Savienības ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanos.

Otrām kārtām, attiecībā uz **Padomes pretapelācijas sūdzībām lietās C-603/18 P un C-604/18 P** – to mērķis bija apstrīdēt Vispārējās tiesas vērtējumu, saskaņā ar kuru, pirmkārt, Padome ar Lēmuma 2013/236 2. panta 6. punkta b) apakšpunktu esot pieprasījusi Kipras iestādēm saglabāt vai turpināt īstenošanu nesegto BoC noguldījumu konvertāciju par akcijām un, otrkārt, šīm iestādēm šajā ziņā neesot bijusi nekāda rīcības brīvība.

Šajā ziņā Tiesa norāda, ka Lēmuma 2013/236 2. panta 6. punkta b) apakšpunktā nav paredzēti īpaši noteikumi minētās konvertācijas īstenošanai, līdz ar to Kipras iestādēm šajā ziņā ir bijusi plaša rīcības brīvība, it īpaši, lai noteiktu BoC noguldītājiem piešķiramo akciju skaitu un vērtību apmaiņā pret to nesegtajiem noguldījumiem šajā bankā. Līdz ar to tā uzskata, ka **Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatīdama, ka Kipras Republikai saskaņā ar šo tiesību normu nav bijusi nekāda rīcības brīvība noteikt šīs konvertācijas īpašos noteikumus.**

Trešām kārtām, runājot par **attiecīgo privātpersonu un sabiedrību apelācijas sūdzībām lietās C-603/18 un C-604/18 P**, tās uzskatīja, ka uz Savienības iestāžu aktiem un rīcību ir attiecināms pietiekami būtisks to tiesību uz īpašumu, tiesiskās paļāvības principa un vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums, līdz ar to esot izpildīts pirmais Savienības ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanās nosacījums.

² Kiprai adresēts Padomes Lēmums 2013/236/ES (2013. gada 25. aprīlis) par konkrētiem pasākumiem finanšu stabilitātes un ilgtspējīgas izaugsmes atjaunošanai (OV 2013, L 141, 32. lpp.; turpmāk tekstā – “Lēmums 2013/236”). Šajā lēmuma ir paredzēti vairāki pasākumi un rezultāti, lai novērstu Kipras Republikas budžeta deficītu un atjaunotu tās finanšu sistēmas stabilitāti. Padomes pretapelācijas sūdzības bija vērstas konkrēti pret šī lēmuma 2. panta 6. punkta b) apakšpunktu, kurā noteikts, ka Kipras Republikas makroekonomikas korekciju programmā ir paredzēts “veikt BoC un *Laīki* aktīvu neatkarīgu novērtēšanu un ātri integrēt *Laīki* darbības BoC. Novērtēšanu pabeidz ātri, lai dotu iespēju BoC pabeigt noguldījumu aizstāšanu ar pašu kapitālu”.

Šajā ziņā Tiesa vispirms atgādina, ka tiesības uz īpašumu ³ nav absolūta prerogatīva un ka tās var tikt ierobežotas ⁴. Tā it īpaši uzskata, kā tā jau ir nospriedusi spriedumā *Ledra Advertising u.c./Komisija un ECB* ⁵, ka **2013. gada 26. aprīļa saprašanās memorandā minētos pasākumus nevar uzskatīt par nesamērīgu un nepieņemamu iejaukšanos, kas aizskar attiecīgo privātpersonu un sabiedrību tiesības uz īpašumu.**

Turpinot – Tiesa uzskata, ka **apstākli, ka starptautiskās finanšu krīzes iepriekšējos posmos finanšu palīdzības piešķiršana citām ESM dalībniecēm nebija pakļauta īpašu pasākumu veikšanai, nevar uzskatīt par garantiju, kas *Laiki* un *BoC* akcionāriem, obligāciju turētājiem un noguldītājiem var radīt tiesisko paļāvību, ka tas tā būtu arī saistībā ar finanšu palīdzības piešķiršanu Kipras Republikai.**

Visbeidzot, atgādinājusi, ka **vispārējais vienlīdzīgas attieksmes princips** nosaka, ka salīdzināmas situācijas nav aplūkojamas atšķirīgi un atšķirīgas situācijas nav aplūkojamas vienādi, ja vien šāda attieksme nav objektīvi attaisnota, **Tiesa noraida šī principa pārkāpuma esamību.** Proti, tā konstatē, ka **attiecīgās sabiedrības un privātpersonas neatrodas situācijā, kas būtu salīdzināma** ar Kipras Centrālās bankas, kuras darbības pamatā ir vienīgi sabiedrības interešu mērķi, situāciju, ar *Laiki* un *BoC* Grieķijas filiālēs izvietoto noguldījumu turētāju situāciju, ar šo divu banku noguldītāju, kuru noguldījumi nepārsniedz 100 000 EUR, situāciju, citu ESM dalībnieču, kas bija saņēmušas finanšu palīdzību pirms Kipras Republikas, banku noguldītāju un akcionāru situāciju vai arī Kipras kooperatīvā banku sektora situāciju.

Rezultātā **Tiesa pilnībā noraida attiecīgo sabiedrību un privātpersonu apelācijas sūdzības** (lietās C-603/18 P un C-604/18 P), **atceļ pārsūdzētos Vispārējās tiesas spriedumus daļā, kurā ar tiem tika noraidītas Padomes izvirzītās iebildes par nepieņemamību attiecībā uz prasībām, kas ir vērstas pret Eurogrupu, kā arī pret Lēmuma 2013/236 2. panta 6. punkta b) apakšpunktu, un, galīgi lemjot par šīm iebildēm** ⁶, **apmierina minētās apelācijas sūdzības.**

ATGĀDINĀJUMS. Tiesā var pārsūdzēt Vispārējās tiesas spriedumu vai rīkojumu vienīgi par tiesību jautājumiem. Pārsūdzībai nav apturošas iedarbības. Ja apelācijas sūdzība ir pieņemama un pamatota, Tiesa atceļ Vispārējās tiesas nolēmumu. Ja lieta ir Tiesā izskatāmā stāvoklī, tā šajā lietā var pieņemt galīgu nolēmumu. Pretējā gadījumā tā nodod lietu atpakaļ Vispārējai tiesai, kurai ir saistošs Tiesas pieņemtais nolēmums apelācijas tiesvedībā.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Pilns [sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

³ Pamattiesību hartas 17. pants

⁴ Pamattiesību hartas 52. pants

⁵ Tiesas 2016. gada 20. septembra spriedums apvienotajās lietās *Ledra Advertising u.c./Komisija un ECB*, no [C-8/15 P līdz C-10/15 P](#); skat. PP Nr. [102/16](#).

⁶ Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. panta pirmās daļas otro teikumu.